

dog skrives paa hans Kreditside, at han gennem sine udførlige Optegnelser har efterladt et Materiale, som rummer mange interessante Iagttagelser.

Dompap, *Pyrrhula pyrrhula* (L.), som Ynglefugl i Danmark.

Indvandring og Udbredelse.

Af POUL JESPERSEN.

With a summary in English.

(Dansk zootopografisk Undersøgelse vedrørende Fugle. Beretning Nr. 14).

Medens Dompappen som bekendt hører til en af vore almindeligste Vintergæster, er den først i nyere Tid med Sikkerhed truffet ynglende inden for Landets Grænser. Gennemser man den foreliggende ældre Litteratur, vil man saaledes ikke finde Oplysninger om dens Ynglen her i Danmark, og den synes da ogsaa først at være indvandret som Ynglefugl i Løbet af de sidste 20-30 Aar.¹⁾ Det maa anses for ret udelukket, at en iøjnefaldende Fugl som Dompappen kan have ynglet her i ældre Tid uden at det var blevet bemærket, og der foreligger da heller ikke, saavidt det er mig bekendt, Iagttagelser af oversomrende Fugle, før Dompappen er konstateret som ynglende her i Landet.

Nærværende Arbejde skal dels søge at klarlægge Dompappens Indvandringshistorie og dels at give en Fremstilling af dens Udbredelse som Ynglefugl i vore Dage. Det er utvivlsomt en Fugl, der stadig vil brede sig inden for Landets Grænser, hvorfor det ogsaa fremtidig vil være af Interesse at have Opmærksomheden henledt paa dens Forekomst som Ynglefugl og følge dens Udbredelsesforhold.

¹⁾ Ved at gennemgaa Ægsamlingerne i Zoologisk Museum i København har jeg dog fundet Æg, der angives at tilhøre Dompap, og som er vedføjede Etiketter med følgende Paaskrift: „Randers 1888 (Lærer Andersen)“, „Egebæksvang 14/5 1893“ og „Vallø“ uden Angivelse af Dato. Samtlige Æg har tilhørt Wedell-Wedellsborg Samlingen. Da der imidlertid intetsteds i Litteraturen findes Oplysninger om, at Dompappen under frie Forhold er fundet ynglende her i Landet i Slutningen af forrige Aarhundrede, maa man sikkert betragte de foreliggende Æg som stammende fra Fugle i Fangenskab.

I. Racer og geografisk Udbredelse.

I forskellige Racer er Dompappen udbredt som Ynglefugl over Størsteparten af Mellem- og Nordeuropa, Dele af Sydeuropa samt store Omraader af Asien. Her i Danmark er hidtil konstateret 2 Racer som Ynglefugle, nemlig Stor Dompap, *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula* (L.), der er almindelig Vintergæst, og Lille Dompap, *Pyrrhula pyrrhula minor* (Br.), der er tydelig mindre end Nominatformen. De to Racers geografiske Udbredelse er i Hovedtrækkene som følger:

Pyrrhula p. pyrrhula: Skandinavien, Finland og Rusland samt Øst- og Vestpreussen, Posen, Karpaterne, Alperne og den nordlige Del af Balkanhalvøen.

Pyrrhula p. minor: Nordvesttyskland, Holland, Belgien og Frankrig samt den nordlige Del af Spanien og Omraader af Italien.

Hertil kommer endvidere de to Racers Forekomst her i Danmark, som der nærmere vil blive gjort Rede for i den følgende Fremstilling.

II. Indvandring i Danmark.

Den første sikre Oplysning om Dompappens Ynglen her i Landet stammer fra Bornholm, hvor der i Sommeren 1916 (eller i hvert Fald i Aarene der omkring) blev konstateret nyudfløjne Unger. Der er i det hele taget næppe Tvivl om, at Bornholm var det Sted her i Landet, hvor Dompappen først slog sig ned som Ynglefugl (Fig. 1). I Jylland er den derimod første Gang paavist som ynglende først i 1930'erne eller muligvis sidst i 1920'erne, og paa Sjælland i Aaret 1934. Der foreligger endnu kun forholdsvis faa racebestemte Ynglefugle her fra Danmark, men efter de hidtidige Undersøgelser taler Sandsynligheden for, at Indvandringen er sket ad to forskellige Veje, nemlig dels fra Sverige (evt. Vestpreussen) og dels fra Nordvesttyskland. At dømme efter det Materiale af racebestemte Fugle, der foreligger, synes det at fremgaa, at de Fugle, der har slaaet sig ned paa Bornholm og paa Sjælland, tilhører Nominatformen *P. p. pyrrhula* (LØPPENTHIN, D. O. F. T., 1935, p. 15), medens de Fugle, der findes ynglende i Jylland og paa Fyn, maa henregnes til den mindre Race, *P. p. minor* (LØPPENTHIN, D. O. F. T., 1942, p. 209).

parvis om Sommeren saavel i 1926, 27 og 28 som i 1930 og 1931. Fra de senere Aar foreligger mere spredte Oplysninger, men endnu saa sent som i 1941 og 1943 er Dompappen iagttaget parvis i Slutningen af Maj. — Det er ikke muligt at afgøre, om de til Bornholm indvandrede Ynglefugle stammer fra Sverige eller muligvis Nordøsttyskland.

Medens Stor Dompap saaledes har vist sig som Ynglefugl paa Bornholm allerede omkring 1916, er den øjensynlig først betydeligt senere kommet til Sjælland. Fra denne Landsdel forefindes ingen Oplysninger om Ynglen før i Sommeren 1934 (Fig. 1), men fra det Aar kendes til Gængæld flere Ynglelokaliteter (Hesede Skov ved Haslev, Jægerspris, Gelskov og Tisvilde Hegn), og samme Sommer er der yderligere set gamle Fugle paa andre Lokaliteter. I de umiddelbart forudgaaende Aar er der enkelte Steder paa Sjælland iagttaget Dompapper i Maj og Juni Maaned, men det synes, som om denne Fugl først rigtigt har slaaet sig ned som Ynglefugl paa Sjælland i 1934. Det er nærliggende at antage, at de til Sjælland indvandrede Ynglefugle stammer fra Sverige.

Foruden paa Sjælland er der i Slutningen af Juni 1936 set et Par Dompapper paa Møen, og i Aalholm Slotspark paa Lolland er der i Sommeren 1943 iagttaget en Fugl madende en udfløjet Unge. Alt taler saaledes for, at Dompappen har ynglet paa Lolland og maaske lejlighedsvis yngler paa Møen, men man kender intet til disse Fugles Raceforhold.

2. Lille Dompap, *Pyrrhula p. minor*. Efter foreliggende Undersøgelser tilhører som foran nævnt de i Jylland og paa Fyn ynglende Fugle denne Race. Det synes derfor utvivlsomt, at Indvandringen her er sket fra Nordvesttyskland og op gennem Sønderjylland, hvad der er i god Overensstemmelse med, at Dompappen i Løbet af indeværende Aarhundrede har bredt sig mod Nord gennem Slesvig-Holsten¹⁾, og at den siden 1925 har været regelmæssig Ynglefugl ved Flensborg (D. O. F. T., 31, 1937, p. 36). Der er derefter næppe hengaaet mange Aar, før den er trængt over den dansk-tyske Grænse. Der fore-

1) WERNER HAGEN: Die Verbreitung einiger bemerkenswerter Vögel in der deutschen Nordmark. Verhandl. VI. Internat. Ornithologen-Kongresses in Kopenhagen 1926, p. 130. Berlin 1929.

ligger Meddelelser om Redefund paa dansk Omraade allerede i Aarene 1926—29, og i Betragtning af, at Dompappen har været fast Ynglefugl ved Flensborg siden 1925, kan man ikke se bort fra, at disse Opgivelser kan have deres Rigtighed, men første Gang den med Sikkerhed er konstateret som Ynglefugl paa dansk Omraade (ved Kollund) var dog i Aaret 1932. Allerede faa Aar efter, i 1936, ynglede den i Roldskov-Komplekset i Himmerland og i 1941, muligvis endog nogle Aar før, var den trængt Nord for Limfjorden til Vendsyssel. Fra Jylland har Racen bredt sig til de vestligere Egne af Fyn, hvor en oversomrende Han blev set 1940 og første Redefund gjort i 1941.

Det er saaledes interessant at konstatere, at Dompappen er indvandret som Ynglefugl til Bornholm for ikke 30 Aar siden, og til Jylland og Sjælland for kun 10—20 Aar siden, men det er næppe muligt at give nogen plausibel Forklaring paa dette Fænomen, saa meget mindre som det drejer sig om 2 forskellige Racer, hvoraf den ene har en mere nordlig, den anden en mere sydlig Udbredelse.

III. Samlet Oversigt over Udbredelse og Forekomst.

Som det fremgaar af foregaaende Afsnit, er de to Racer af Dompap, der findes ynglende i Danmark, indvandret ad hver sine Veje og har spredt sig over betydelige Dele af Landet. Om de to Racer fortsat vil udvide deres Udbredelsesomraade, saa de mødes, vil Tiden vise, men endnu synes Storebælt at være en Grænse, saaledes at vi Vest for dette Farvand har Lille Dompap og Øst for dette Stor Dompap ynglende.

Naar man ser paa Lille Dompaps Udbredelse i Jylland er det paafaldende, at den hidtil ikke er paavist som ynglende i vestjydske Egne, men derimod spredt forekommende i Midt- og Østjylland lige fra den dansk-tyske Grænse og op til Vendsyssel. Det er yderligere interessant at iagttage, at den har bredt sig op gennem Jylland i Løbet af en forholdsvis kort Arrække, idet den, næppe mere end en halv Snes Aar efter at den har overskredet den dansk-tyske Grænse, er fundet ynglende i Himmerland og i Vendsyssel. Dens Fremtrængen paa Fyn, hvor den hidtil kun kendes fra de vestligere Egne, synes derimod at foregaa i et noget langsommere Tempo.

Stor Dompap har som Ynglefugl en udpræget østlig Udbredelse. Foruden paa Bornholm findes den som allerede nævnt paa Sjælland, hvor dens hidtil kendte Ynglepladser dog væsentlig er indskrænket til de nordlige og østlige Egne

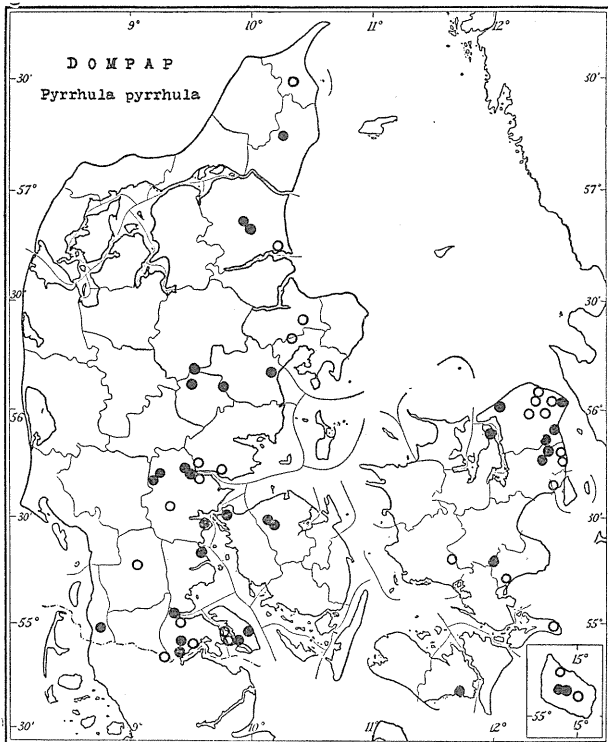

Fig. 2. Ynglesteder for Dompap, *Pyrrhula pyrrhula* (L.). De sorte Prikker angiver Steder, hvor Redefund eller Unger er paavist, Cirklerne Steder, hvor gamle Fugle er truffet om Sommeren og derfor maa formodes at være Ynglelokalteter.

(Fig. 2). Medens den paa Bornholm sikkert maa karakteriseres som en ikke helt sjælden Ynglefugl, optræder den paa Sjælland ret sporadisk og uregelmæssigt. Paa en enkelt Lokalitet, Skovene omkring Jægerspris, vides det dog, at den siden 1934 har været en fast, men faatallig forekommende Ynglefugl.

IV. Forekomst i de forskellige Egne af Landet.

I nedenstaaende Oversigt over Dompappens Forekomst i forskellige Egne af Landet er Oplysningerne ordnet efter den Distriktsinddeling, der benyttes ved Dansk zootopografisk Undersøgelses Arbejder (nærmere om Inddelingen se D. O. F. T., 31, p. 80). Materialet omfatter Oplysninger om Redefund og Unger samt Data for iagttagne gamle Fugle i Yngletiden. Da det tidligste Redefund med fuldlagt Kuld (6 Æg) er paavist allerede den 13. Maj, er der en vis Sandsynlighed for, at Dompapper, der er set efter 1. Maj, har været Ynglefugle; som oversomrende Fugle er paa de to Kort (Fig. 1 og 2) dog kun medtaget Fugle, der er iagttaget fra Midten af Maj og senere paa Sommeren.

Naar der ved nedenstaaende Oplysninger ikke er anført Aarstal, gælder disse for de seneste Aar (1942—44). Følgende Forkortelser er anvendt: D. F.: „Danske Fugle“ ved P. SKOVGAARD, Viborg; D. O. F. T.: Dansk Ornith. Foren. Tidsskrift; V. M. N. F.: Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening.

Det foreliggende Materiale af Oplysninger er fremskaffet ved Litteraturstudier samt, som altid ved de zootopografiske Undersøgelser, ved velvillig Assistance fra en Række fugleinteresserede Mennesker, i langt overvejende Grad Medlemmer af D. O. F. Navnene paa Bidragsydere er vedføjet de enkelte Meddelelser, og jeg bringer herved enhver af Medarbejderne min bedste Tak for værdifuld Hjælp.

Distrikt 1. (Skagen—Frederikshavn). „I Sommeren 1941 er den iagttaget i Tolne Skov paa en saadan Maade, at jeg mener, at den har ynglet. I Juni Maaned saas og hørtes Hannen flere Gange, og i Juli iagttoges baade Han og Hun flere Gange paa et bestemt Sted i Skoven, uden at det dog lykkedes at finde Rede. Unger blev ikke iagttaget, og efter 1. August saa jeg ikke de gamle Fugle“. I Sommeren 1942 blev Arten ikke iagttaget (Skovrider B. STEENSTRUP). — Tolne Skov. Et Par set en enkelt Gang i Forsommeren 1943 (Skovrider SVEN LARSEN).

4. (Sydøstl. Vendsyssel). Dybvad Skov: „Har i flere Aar haft Dompapper i Skoven om Sommeren og næret Mistanke til at de ynglede. Først faaet Bevis i 1941, idet en Unge $\frac{20}{8}$ 41, meget nær færdigfjædret, var faldet ud af Reden.“ Ynglede ligeledes i 1942 og 1943; i 1944 formentlig 2 Par, idet der indtil langt hen paa Sommeren er

- set 2 Par gamle Fugle paa et meget begrænset Omraade (Skovrider G. A. GRAAE).
- 11.** (Ø. Himmerland). I Roldskov-Komplekset er der i de senere Aar iagttaget ynglende Dompap, nemlig i hvert Fald i Aarene 1936, 1941 og 1942, hvad der fremgaar af flg. Meddelelser. — En Familie med Unger saas $28/8$ 1936 ved Madum Sø (I. GERNAA, Kbhvn.). — Har 1941 ynglet ved Madum Sø, idet der flere Gange er set udflyjne Unger. Samme Aar skal tillige have været i hvert Fald to Par ynglende ved Buderupholm og Skoven deromkring (cand. mag. BØRGE FRISTRUP). — Paa Lindenborg Skovdistrikt (Jægersborg Skovpart) var flere ynglende Par i Sommeren 1941, og et Par saas daglig Sommeren 1942 i Nærheden af Skørping, og flere Gange er i samme Sommer set Dompap med Unge i Buderupholm Skov (Boghandler HANS MØRK, Skørping). — Havnø Skov. Plantør NIELSEN saa Dompap flere Gange i Haven i Maj-Juni 1941. Har formodentlig ynglet, men Fuglene var stiltfærdige og derfor vanskelige at observere (cand. pharm. A. STEINBACH & KARL O. PEDERSEN, Skelund).
- 13a.** (Syd for Randers Fjord). I Auning Skov under Løvenholm Gods set ♂ og ♀ $20/7$ 1944 om Aftenen. „Begge Fugle fløj ind i nogle smaa Graner og lettede herfra sammen med 3-4 graalige Smaaafugle, muligvis Unger; det var paa Grund af den daarlige Belysning ikke til at se.“ (A. STEINBACH).
- 20.** (Syd for Silkeborg). Silkeborg-Egnen. Ynglede 1940; 4. Juli en ung Fugl (D. O. F. T., 34). Saas samme Sted i Juni 1941 af nu afdøde Ingeniør A. LUND, der var af den Mening, at der var flere Par, idet han saa flere gamle og unge Fugle (cand. pharm. A. STEINBACH). — Ved Ry ynglede 1 Par 1941 (E. WIEHE - cand. theol. HALFDAN LANGE). — I Rudstrup Skov Rede med 6 Æg $13/5$ 1943 anbragt $1\frac{1}{2}$ m over Jorden i tæt Hvidgran; i Vesterskov ynglede 1943 et, muligvis flere Par (Konservator C. M. POULSEN).
- 21.** (Silkeborg—Aarhus). Ynglede Marselisborg Skov 1938 (D. O. F. T., 32), ligeledes 1939 (Overassistent T. KLÆR). — Baade i 1940 og 1941 set Rede i Mindeparken, Aarhus; yderligere er Rede fundet i Zoologisk Have. „I 1941 antog jeg, at der ynglede mindst 3 Par i Trekanten Forsthaven—Mindeparken—Zoologisk Have. I 1942 ingen Reder fundet, men i Sommerens Løb har jeg ikke saa sjældent set gamle Fugle, bl. a. i Mindeparken“ (Overassistent T. KLÆR). — Midt i Juli 1943 set et Par madende deres udflyjne Unger i Skaade Bakker (D. O. F. T., 37).
- 22a.** (Ebeltoft). Ved Rosenholm er set et Par i Yngletiden 1939. Rede ikke fundet. (Jagtkonsulent BJERG-THOMSEN, Rønde).
- 24.** (Horsens). Roden Skov ♂ $27/8$ 1936 (Bagermester H. MEINHARDT). — Har gennem flere Aar set Dompapper Sommeren igennem paa et bestemt Sted i Vejle Nørreskov, hvorfor det er sandsynligt, at de har ynglet. I Skyttehusets Have er ligeledes set et Par i Yngletiden (KAJ WESTERSKOV).
- 25.** (Kolding—Vejle). Ferup Skov syngende ♂ $17/6$ 1938, iagttaget sammen med H. MEINHARDT; $20/4$ 1939 set et Par paa to Steder i Skoven

- og gentagne Gange i Løbet af Sommeren, derfor formentlig 2 Ynglepar (Lærer LEO NOVRUP). — Vinding Skov ♂ og ♀ observeret $21/5$ 1939, ♂ ved Rugballegaard $19/6$ 1940 og Urhøj ved Vejle set ♂ flere Gange i Sommeren 1942, formodentlig alle Ynglefugle (KAJ WESTERSKOV) — Juli 1941 melder min Søn, Student Henry Holm, at have set Dompapper i en Skov ved Vejle (Apoteker AXEL HOLM). — Flere Redefund i Skov paa Vejleegnen i 1940 og 1941 (D. O. F. T., 37). — I Frederikshaab Plantage ynglede 1 Par 1943 og ved Gjødding Skovridergaard pr. Randbøl 2 Par i 1944 (KAJ WESTERSKOV). — Stenderup Skovdistrikt: Redefund i Sønderskov $23/5$ 1943 med 5 Æg ca. $1\frac{3}{4}$ m oppe i ung Rødgran; ♀ iagttoges rugende, ♂ nær Reden (SIG. SCHJØTZ-PEDERSEN). „Skovfoged S. FOLTING, Løveroddehus pr. Varmark, meddeler mig, at han i Aar (1944) og saa at sige hvert af de sidste 3-4 Aar har iagttaget Han og Hun af Dompap i sin Have ved Midsommer. Denne Iagttagelse stammer fra Stenderup Nørreskov“ (Statsskovrider E. LASSEN).
- 28.** (Middelfart—Assens). I Staurby Skov mellem Strib og Middelfart har jeg i de sidste Aar iagttaget Dompap om Sommeren. I 1942 saas et Par paabegynde Redebygning i de nederste Grene af en høj Gran. Fuglene opgav imidlertid Arbejdet, men hele Sommeren hørte jeg Dompapper i Skoven (Konservator O. E. WINDEBALLE, Strib).
- 29.** (Odense—Bogense). Skovene ved Langesø. Set ♂ i Begyndelsen af Juni 1940 (Installatør HANS KROG). $9/6$ 1941 Rede med 4 Æg; $18/6$ 1942 hørtes Fugle fløjte et bestemt Sted, men Rede fandtes ikke (D. O. F. T., 36). I Maj—Juni 1943 fundet ialt 3 Reder, hvoraf de 2 muligt tilhørte samme Par; $14/6$ 1943 yderligere set ♂ med en hvid Klat i Næbbet i en anden Del af Skoven (Lærer HARALD CHRISTENSEN). Isenkræmmer HOLGER CHRISTIANSEN, Odense, saa $2/5$ 1943 en ♂ i Langesøskovene (Installatør HANS KROG).
- 32.** (Faaborg—Svendborg). Dompap er flere Gange set i Begyndelsen af Maj i Svendborgeggen (D. O. F. T., 35, 1941).
- 36.** (Ø.-Lolland). I Aalholm Slotspark iagttaget Dompap madende udfløjet Unge $27/6$ 1943 (Sagfører STEEN MØLLER).
- 38.** (Møen). I Jydelejet set 2 Stkr. $29/6$ 1936 (cand. jur. LEOPOLD GROVE).
- 39 b.** (Stevns). I Strandskoven ved Fakse Ladeplads iagttaget 2 Stkr. under Parring $2/7$ 1944 (Lærer O. CHRISTENSEN).
- 40.** (Ringsted—Køge). Hesede Skov 1934: $22/7$ 2 Stkr., $23/7$ 4 Stkr. og $28/7$ ♂ fodrende Unge (D. O. F. T., 28). 1935: $8/9$ 1 juv. (do., 29).
- 41.** (Skelskør—Sorø). Gunderslevholm. $22/5$ 1942 ♂ og ♀ i unge Graner. Skovfoged RUMLER oplyser, at han 1940 har set Rede paa omtrent samme Sted, siddende paa en Sidegren af et stort Grantræ (TORBEN SVENDSEN).
- 44.** (Hornsherred). Jægerspris-Skovene. Siden 1934, hvor Dompap første Gang blev konstateret som ynglende (D. O. F. T., 29) er den — navnlig i Nordskoven — blevet en stadig, men faatallig forekommende Ynglefugl (Skovrider VAGN HOLSTEIN, 1943).
- 45 a.** (Roskilde—Holte). Gelskov, Rede $24/5$ 1934, 2 Unger og 3 Æg; Strandmøllen, ♂ og ♀ $17/6$ 1934 (D. O. F. T., 29). — Forstbotanisk Have,

- Charlottenlund, ♂ $\frac{3}{6}$ 1936 (JOHAN LANGE - cand. theol. HALFDAN LANGE). — Lyngby ♀ $\frac{6}{7}$ 1939 (D. O. F. T., 33). — Hareskov $\frac{30}{5}$ 1944 Rede med 5 Æg (Konservator TH. THOMSEN, Bagsværd).
- 45 b.** (Nordsjælland). Snekkersten $\frac{8}{5}$ 1931 et Stk.; Nyrup Hegn $\frac{26}{6}$ 1932 et Par; Grib Skov hørt og set $\frac{11}{8}$ 1933, $\frac{20}{5}$ 1934 et Par; Hornbæk Plantage $\frac{28}{3}$ 1934 to Stkr., hvoraf et sandsynligt Unge (D. O. F. T., 29). — Tisvilde Hegn ynglende 1934 (V. M. N. F., 98). — I Sonnerup Skov ved Frederiksværk saas $\frac{15}{8}$ 1934 6 Stkr., antagelig et Par med voksne Unger (Skovfoged N. H. JENSEN). — Teglstrup Hegn $\frac{5}{5}$ 1936 et Par, $\frac{10}{5}$ 1936 ♂, $\frac{6}{9}$ 1936 et Par; Gamle Hellebækvej $\frac{14}{5}$ 1936 hørt; Tisvilde Hegn $\frac{21}{5}$ 1936 mindst 2 Stkr.; Nyrup Hegn $\frac{28}{5}$ 1936 et Par; Hornbæk Plantage $\frac{6}{6}$ 1937 et Par (D. O. F. T., 31). — Tisvilde Hegn $\frac{27}{7}$ 1939 en stor, udføjende Unge (Kommunelærer C. A. RASMUSSEN). — Store Dyrehave ♂ og ♀ $\frac{1}{8}$ 1940; Gribskov hørt $\frac{20}{7}$ 1940 (D. O. F. T., 34). — Rungsted ynglende 1940 (Journalist HELGE CHRISTENSEN). — Helsingør. Har 3-4 Aar hver Sommer hørt Dompap i Skovene, Yngel først konstateret 1940; $\frac{30}{6}$ 1941 hørt i Højstrup (D. O. F. T., 35). — Et Par set ved Gurte i Sommeren 1941 og $\frac{8}{6}$ 1941 et Par i Bistrup Skov (cand. theol. HALFDAN LANGE). — Rude Skov. Først i August 1943 fandtes en Rede, hvorfra Ungerne hørt pippe. Dagen efter var Reden borte, kun Underlaget sad tilbage (SV. WILLADSEN NIELSEN).
- 46.** (København—Amager—Saltholm). Vestre Kirkegaard, Kbhvn., ♂ og ♀ i Parring ca. $\frac{15}{5}$ 1928 (D. O. F. T., 29).
- 47.** (Bornholm). I Almindingen blev et Par set i Juli 1916, ligeledes i Somrene 1926 og 1927, $\frac{27}{5}$ 1930 to Fugle i Parring og $\frac{11}{9}$ 1931 en ung Fugl*) (A. F. V. SEIER: Bornholms Fugle“, 1932). — Cand. mag. ARNE LARSEN saa 3 nyudføjende Unger i Blykobbe Plantage, N. for Rønne, i Sommeren 1916(?) og Lektor C. E. ANDERSEN sammesteds et Par med store Unger i Slutningen af Juli 1924. I Almindingen er 8.—9. Juni 1928 set 2 Hanner; i Maj 1930 adskillige Dompapper, enkelt- og parvis, utvivlsomt Ynglefugle, og $\frac{20}{5}$ 1930 ♀ med modent Æg i Bughulen; $\frac{28}{5}$ 1931 hørt Dompap flere Gange, $\frac{20}{7}$ s. A. saas ♂ og ♀ sammen og $\frac{24}{7}$ gamle Fugle med Unger; $\frac{22}{6}$ 1934 ♀ formodentlig fodrende Unge og $\frac{23}{6}$ s. A. et Par; yderligere hørt ved Hotel Helligdommen $\frac{24}{6}$ 1934 (D. O. F. T., 29). — $\frac{20}{7}$ 1935 en Dompap fra Almindingen (Zool. Mus., Kbhvn.). — I Paradisbakkerne er set et Par $\frac{28}{5}$ 1941 og ligeledes $\frac{29}{5}$ 1943 (Stationsforstander JUL. OLSEN).
- 48.** (Haderslev). I Sommeren 1940 iagttoges ved Sandersvig et Par, der havde bygget Rede i et Grantræ. Ungerne blev udruget og fløj af Reden, efter at de var blevet ringmærket. Senere, indtil 1944, er der ikke set Ynglefugle (HANS LIND).
- 49.** (Rødding—Løgumkloster). Ved Gram set et Par $\frac{6}{7}$ 1941 (VERNER LARSEN - HALFDAN LANGE).
- 50.** (Vestligste Sønderjylland). I en Have i Møgeltønder kom midt

*) Muligvis samme Fugl, der i V. M. N. F., 97 (1934) angives som fundet død ved Rønne 11. 9. 1931.

- i Juli 1943 5-6 Unger af Dompap — ikke udfarvede — og aad af Ærterne (Maler VIGGO GREGERSEN - HALFDAN LANGE).
51. (Tønder—Tinglev). I Tidsskriftet D. F. III, Side 112, angives i Frøsløv Plantage at være fundet Rede med 4 Æg $20/7$ 1929. Denne Meddelelse maa muligvis gengives med Forbehold, men som tidligere omtalt har Dompappen optraadt som regelmæssig Ynglefugl ved Flensborg siden 1925 (jvf. D. O. F. T., 31, p. 36).
52. (Sundeved)*). Hokkerup, syngende ♂ $1/6$ 1926; Kollund ynglende 1932; Sønderhav ♂ $19/5$ 1932 (D. O. F. T., 31). — Aabenraa, $19/6$ 1935 et Par med voksne Unger. Formentlig ligeledes ynglende 1937 og 38 samt sikkert ynglende 1940, muligvis flere Par (D. O. F. T., 36). — Nu og da set en enkelt Fugl i Yngletiden ved Sønderhav (Farver O. BEHREND). — Redefund i Kollund Skov $15/6$ 1941 (4 Æg); ikke paavist ynglende 1942 (D. O. F. T., 37). — I Kelstrup Plantage yngler antagelig 3 eller 4 Par. I Maj og Juni 1943 er der jævnlig set gamle Fugle (Skovfoged N. H. JENSEN). — Fra Sommeren 1944 foreligger flg. Iagttagelser af gamle Fugle, alle Hanter: Jørgensbjerg Skov $7/6$, Hjelm Skov $23/7$ og Røllum Skov $10/8$ (JES ASMUSSEN).
53. (Als). I Sommeren 1941 ynglede to Par i Nærheden af Danebod Højskole (D. O. F. T., 37, samt Afdelingssygeplejerske VALBORG JØRGENSEN, Farver O. BEHREND og Lærer H. SANDKAMM). — $30/6$ 1941 et Stk. i Arnkiel Skov og $27/6$ 1943 en udflyjet Familie sammesteds; i Juni—August 1943 flere Gange set gamle Fugle i Sønderkov samt i et Aalæg ved Sønderborg (Farver O. BEHREND).

Summary in English.

Immigration and Distribution of the Bullfinch,
Pyrrhula pyrrhula (L.), in Denmark.

The Bullfinch which is a common winter visitor in Denmark has only recently been found to breed within the boundaries of this country. Two subspecies have been found to have settled as breeding birds in the eastern and western parts of this country respectively, and their distributions seem, at any rate until now, to be clearly distinct. The immigration and the present distribution of these two subspecies are as follows:

P. p. pyrrhula (L.), the nearest breeding places of which is Sweden and the eastern parts of North Germany, was for the

*) I D. F. II og III er yderligere fremkommet flg. Oplysninger om Ynglesteder, der dog muligvis maa gengives med Forbehold (jvf. D. O. F. T., 30, p. 4 og D. O. F. T., 31, p. 36):

1926. Plantage mellem Hokkerup og Holbøl.

1927. Søgaard Skov og Hønsnap Skov.

1928. Samme Steder som 1926 og 27, endvidere Graasten og Hostrup Krat.

1929. Kelstrup Plantage.

first time found to breed about 1916 at Bornholm where it has since then been a regular although sparsely occurring breeding bird. Not until 1934 was the Bullfinch found to breed in Sjælland where it now occurs in few numbers and rather sporadically, however so that it is met with mainly in the northern and eastern parts of this district. Thus it is reasonable to suppose that the immigration of the breeding birds has come from Sweden.

P. p. minor (Br.) no doubt immigrated from Slesvig-Holsten where it has been breeding through a number of years, and whence it has spread through Jylland. From 1925 it has been a regular breeding bird in the vicinities of Flensborg, and towards the end of the nineteen-twenties or the beginning of the nineteen-thirties it has spread north of the Danish-German boundary. Since then this species has been found breeding in several places in east and central Jylland and is even found north of the Limfjord. In 1941 it was also ascertained to breed in Fyen. The map fig. 2 shows the present distribution of the Bullfinch as a breeding bird in Denmark, the black spots indicating the breeding places and the circles the localities at which old birds have been seen in summer.

In broad features the two subspecies of Bullfinch can be said to have immigrated to Denmark nearly simultaneously, viz. in the course of the last 20—30 years; the typical form which has come from east (presumably Sweden) is now found at Bornholm and Sjælland, while the minor subspecies which has immigrated from northwest Germany hitherto has spread through the eastern parts of Jylland and extended to Fyen.

Tamme og sky Fugle.

Af HOLGER POULSEN.

Da jeg skrev min Afhandling: Skyldes Fuglenes Adfærd Instinkt eller Fornuft, D. O. F. T. 1942 pag. 193—209, var det, fordi jeg gerne vilde belyse spredte Træk af Fuglenes Adfærd ud fra Dyrepsykologernes nuværende Standpunkt. Desværre er Arbejder paa det psykologiske Omraade ikke meget kendt